

Obsah

Úvod	11
1 Vlastnosti živé hmoty	12
Kontrolní úkoly	13
2 Složení tkání	15
2.1 Buňka	15
2.1.1 Složení buňky	15
2.1.2 Dělení buňky	18
2.2 Tkáně	18
2.2.1 Epitely	19
2.2.2 Pojivová tkáň	21
2.2.3 Svalová tkáň	22
2.2.4 Nervová tkáň	23
2.2.5 Regenerační schopnost tkání	24
2.3 Vnější a vnitřní prostředí organismu	24
Kontrolní úkoly	25
3 Základní orientace na lidském těle	30
3.1 Základní roviny těla	30
3.2 Základní směry na těle	31
3.3 Pohyby v kloubech	31
Kontrolní úkoly	32
4 Soustava kosterní	34
4.1 Tvar a povrch kostí	34
4.1.1 Tvar kostí	34
4.1.2 Povrch kostí	34
4.1.3 Popis dlouhé kosti	34
4.2 Stavba kosti	35
4.2.1 Kost hutná	35
4.2.2 Kost houbovitá	35
4.2.3 Kostní dutina	36
4.3 Růst a vývoj kostí	36
4.3.1 Látková výměna	36
4.4 Spojení kostí	36

4.4.1	Pevné spojení kostí	36
4.4.2	Pohyblivé spojení kostí	37
4.4.2.1	Dělení kloubů	37
4.4.2.2	Obecná stavba kloubu	37
4.5	Popis kostry	38
4.5.1	Kostra trupu	38
4.5.2	Kostra hlavy (lebka)	42
4.5.3	Kostra končetin	45
	Kontrolní úkoly	50
5	Soustava svalová	54
5.1	Příčně pruhovaná (kosterní) svalovina	54
5.2	Cévy a nervy svalů	55
5.3	Svalová práce a svalová únava	55
5.4	Dělení svalů	55
5.5	Popis svalových skupin	56
5.5.1	Svaly hlavy	56
5.5.2	Svaly krku	57
5.5.3	Svaly hrudníku	57
5.5.4	Svaly břicha	58
5.5.5	Svaly zad	59
5.5.6	Svaly končetin	60
5.6	Hladká (útrobní) svalovina	65
	Kontrolní úkoly	65
6	Krev	70
6.1	Tělní tekutiny	70
6.2	Funkce krve	71
6.3	Množství krve	71
6.4	Složení krve	71
6.4.1	Plazma	72
6.4.2	Krevní buňky	72
6.5	Krevní skupiny – systém AB0	75
6.6	Krev jako nárazníkový systém	76
6.7	Zástava krvácení	76
6.8	Obranná schopnost krve, imunita	77
6.8.1	Druhy imunitních reakcí	77
6.8.2	Vrozená a získaná imunita	78
	Kontrolní úkoly	78

7	Krevní oběh	84
7.1	Srdce	84
7.1.1	Tvar a stavba srdce	84
7.1.2	Činnost srdce	86
7.2	Cévy	87
7.2.1	Obecná stavba cév	87
7.2.2	Uspořádání krevního oběhu	88
7.2.3	Tepenný systém	89
7.2.4	Žilní systém	91
7.3	Mízní systém	92
7.3.1	Funkce mízy	92
7.3.2	Transport mízy	93
7.3.3	Slezina	93
	Kontrolní úkoly	94
8	Soustava dýchací	98
8.1	Fáze dýchání	98
8.2	Stavba dýchacího systému	98
8.2.1	Zevní nos a dutina nosní	99
8.2.2	Hltan	99
8.2.3	Hrtan	100
8.2.4	Průdušnice a průdušky	101
8.2.5	Plíce	101
8.3	Funkce dýchacího systému	102
8.3.1	Mechanika dýchání	103
8.3.2	Dechový objem	103
8.4	Řízení dýchání	104
	Kontrolní úkoly	104
9	Soustava trávicí	108
9.1	Děje, které probíhají v trávicí soustavě	108
9.2	Oddíly trávicí soustavy	108
9.2.1	Dutina ústní	109
9.2.2	Hltan	111
9.2.3	Jícen	111
9.2.4	Žaludek	112
9.2.5	Tenké střevo	114
9.2.6	Tlusté střevo	115
9.3	Pobřišnice	118
9.4	Velké žlázy trávicího ústrojí	118

9.4.1	Slinivka břišní	118
9.4.2	Játra	118
9.5	Metabolismus látek a energií	121
9.6	Složení potravy	122
	Kontrolní úkoly	125
10	Soustava vylučovací	130
10.1	Ledviny	130
10.1.1	Stavba ledvin	130
10.1.2	Funkce ledvin	132
10.1.3	Definitivní moč	132
10.1.4	Řízení činnosti ledvin	132
10.1.5	Cévní zásobení ledvin	132
10.2	Vývodné cesty močové	133
	Kontrolní úkoly	134
11	Soustava kožní	139
11.1	Stavba kůže	139
11.1.1	Pokožka	139
11.1.2	Škára	139
11.1.3	Podkožní vazivo	140
11.2	Funkce kůže	140
11.3	Přídavné kožní orgány	141
11.3.1	Zrohovatělé přídavné kožní orgány	141
11.3.2	Nezrohovatělé přídavné kožní orgány	143
11.4	Tělesná teplota a její řízení	145
	Kontrolní úkoly	147
12	Nervové řízení organismu – soustava smyslová	153
12.1	Rozdělení receptorů	154
12.2	Stavba receptorů	155
12.3	Ústrojí čichové	155
12.4	Ústrojí chuťové	156
12.5	Ústrojí sluchově rovnovážné	157
12.5.1	Sluchové ústrojí	158
12.5.2	Rovnovážné ústrojí	160
12.6	Ústrojí zrakové	161
	Kontrolní úkoly	166
13	Nervové řízení organismu – soustava nervová	171
13.1	Stavba nervové soustavy	171

13.2	Spojení nervových buněk	.172
13.3	Hřbetní mícha	.172
13.3.1	Stavba a funkce hřbetní míchy	.172
13.3.2	Míšní nervy	.173
13.4	Mozek	.174
13.4.1	Zadní mozek	.175
13.4.2	Střední mozek	.176
13.4.3	Mezimozek	.176
13.4.4	Koncový mozek	.178
13.4.5	Hlavové nervy	.179
	Kontrolní úkoly	.180
13.5	Obaly centrální nervové soustavy	.184
13.6	Mozkomíšni mok a dutiny centrální nervové soustavy	.185
13.6.1	Mozkomíšni mok	.185
13.6.2	Dutiny centrální nervové soustavy	.185
13.7	Cévní zásobení mozku a míchy	.186
13.8	Obvodové (periferní) nervy	.187
13.8.1	Dělení obvodových nervů	.187
13.8.2	Vegetativní (autonomní) nervový systém	.188
13.9	Nervová činnost	.190
	Kontrolní úkoly	.192
14	Hormonální systém	.198
14.1	Hormony	.198
14.2	Žlázy s vnitřní sekrecí	.198
14.2.1	Hypothalamo-hypofyzární systém	.199
14.2.2	Nadvěsek mozkový	.200
14.2.3	Štítná žláza	.201
14.2.4	Příštítná tělíska	.202
14.2.5	Langerhansovy ostrůvky slinivky břišní	.202
14.2.6	Nadledviny	.203
14.2.7	Mužské pohlavní žlázy – varlata	.203
14.2.8	Ženské pohlavní žlázy – vaječníky	.204
14.3	Tkáňové hormony	.204
	Kontrolní úkoly	.205
15	Pohlavní systém	.211
15.1	Reprodukční systém muže	.211
15.1.1	Vnitřní pohlavní orgány muže	.212
15.1.2	Zevní pohlavní orgány muže	.214

15.1.3	Mužské pohlavní hormony	.215
15.2	Reprodukční systém ženy	.215
15.2.1	Vnitřní pohlavní orgány ženy	.216
15.2.2	Zevní pohlavní orgány ženy	.219
15.2.3	Ženské pohlavní hormony	.220
15.3	Těhotenství	.221
15.3.1	Oplození vajíčka a nitroděložní vývoj plodu	.221
15.3.2	Porod	.222
15.3.3	Šestinedělí	.223
	Kontrolní úkoly	.224
	Řešení kontrolních úkolů	.229
	Seznam zkratk	.241
	Seznam literatury	.242
	Rejstřík	.243